महाराष्ट्र शासन- कृषि विभाग
नानाजी देशमुख कृषि संजीवनी प्रकल्प
३० अर्केड, वर्ल्ड ट्रेड सेंटर, कफ परेड, मुंबई ४०० ००५

दूरध्वनी क्र. - ०२२-२२१६३३५१ ई-मेल - mahapocra@gmail.com

जा.क्र. नादेकृसंप्र-०१२५ / प्र.क्र. / मृदाविद्या /१३७/२०२५ दिनांक: ०६.०२.२०२५

प्रति,
विभागीय कृषी सह संचालक
नाशिक, लातूर, अमरावती व नागपूर

विषय - पेसा गावांमध्ये नानाजी देशमुख कृषि संजीवनी प्रकल्प टप्पा-२ नियोजनाविषयी मार्गदर्शक सूचना ...
संदर्भ :

१. महाराष्ट्र ग्रामपंचायती संबधीचे उपबंध (अनुसूचित क्षेत्रावर विस्तारित करण्याबाबत) नियम, २०१४ (पेसा नियम)
२. ग्राम विकास विभागाकडील शासन निर्णय क्र. रागांप-२०१६/ प्र क्र १०१/ योजना-४ दि. २२.१.२०१८
३. कृषि व पदुम विभाग, शासन निर्णय क्र. नादेकृ ४६२२/प्रक्र-९४/८अ, दि.१४.१०.२०२४
४. या कार्यालयाकडील पत्र क्र नादेकृसंप्र २- १२२४/ मृदाविद्या/ प्र क्र १३३/ १०८८ दि. १८.१२.२०२४
५. कृषि आयुक्तालयाकडील पत्र क्र. मृदसं/ मृद-१/ नादेकृसंप्र/ २८०६७/ २०२४ दि. २७.१२.२०२४
६. कार्यालयाकडील पत्र क्र. नादेकृसंप्र-०१२५ / प्र.क्र.०१ / ६० /२०२५ दि. १७.१.२०२५

नानाजी देशमुख कृषि संजीवनी प्रकल्प टप्पा-२ मध्ये अंतर्भूत असलेल्या नाशिक, जळगाव, नांदेड, अमरावती, यवतमाळ, चंद्रपूर व गडचिरोली या जिल्ह्यांमधील अनुसूचित क्षेत्रातील ग्रामपंचायतीमध्ये संदर्भीय पेसा कायद्यातील तरतुदी लागू आहेत. प्रकल्प टप्पा-२ मध्ये निवडण्यात आलेल्या गावांमध्ये जी गावे अनुसूचित क्षेत्रातील आहेत, त्या गावांमध्ये पेसा कायद्यानुसार प्रकल्प अंमलबजावणी करणे आवश्यक आहे. याकरिता पुढील प्रमाणे सूचना देण्यात येत आहेत.

१. जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी यांनी विभागीय आयुक्त/ जिल्हाधिकारी/ मुख्य कार्यकारी अधिकारी (जिप) यांचेकडून **पेसा अंतर्गत नियम ४ प्रमाणे** नुसार नव्याने घोषित झालेल्या गावांची यादी प्राप्त करून घ्यावी. प्रकल्प टप्पा-२ मधील महसूली गावे व **नियम ४ प्रमाणे घोषित** पेसा गावे यांच्या एकत्रित याद्या करून त्याची एक प्रत या कार्यालयास सादर करावी. *(संदर्भाकरिता संचालक पेसा कार्यालयाकडून प्राप्त माहिती तसेच पेसा गाव घोषित केल्याचा निर्णय नमुना सहपत्रीत)*
२. पेसा क्षेत्रातील महसूल गावात पेसा कायद्याच्या नियम ४ अन्वये समाविष्ट असलेल्या सर्व गावांचे आराखडे स्वतंत्रपणे तयार करावयाचे असल्याने प्रत्येक पेसा गावांमध्ये सूक्ष्मनियोजन प्रक्रिया स्वतंत्रपणे राबविण्यात यावी. अधिक स्पष्टीकरणाकरिता परिशिष्ट - "अ" मध्ये उदाहरणे देण्यात आलेली आहेत.
३. संदर्भीय पत्र ५ अन्वये प्रकल्प टप्पा-२ मधील प्रत्येक गावांकरिता ४ स्वयंसेवकांची निवड करावयाची आहे. त्यानुसार मूळ महसूल गावातील ४ स्वयंसेवका व्यतिरिक्त नव्याने घोषित पेसा गावांमधून स्वतंत्र ४ स्वयंसेवक

(यामध्ये किमान २ महिला स्वयंसेवक) निवडावेत. सदर स्वयंसेवकांना मार्गदर्शक सूचनांनुसार सूक्ष्मनियोजन कालावधीत निर्धारित दिवसांसाठी मानधन दिले जाईल.

४. पेसा गावामध्ये तयार केलेल्या " संसाधन नियोजन व व्यवस्थापन समिती", "सामुहिक वनहक्क समिती" तसेच "ग्रामसभा कोष समिती" इ. समित्यांचे सदस्यांना देखील सूक्ष्म नियोजन प्रक्रियेमध्ये सामावून घ्यावे.

५. पेसा कायद्यानुसार नव्याने घोषित केलेल्या गावांना त्यांच्या कार्यवाहीसाठी सर्वानुमते कोणताही वरिष्ठ व्यक्ती अध्यक्ष म्हणून निवडू शकतात. त्यानुसार सूक्ष्म नियोजन प्रक्रियेसाठी अध्यक्ष निवडून ग्रामसभा बैठक घेण्यात यावी.

६. पेसा गावांमध्ये सूक्ष्मनियोजन प्रक्रिया राबविल्यानंतर तयार केलेल्या गावस्तरीय हवामान अनुकूलन आराखड्यांना पेसा गावांच्या ग्रामसभेमध्ये मंजूरी घेण्यात यावी.

७. पेसा ग्रामसभांनी मंजूर केलेल्या हवामान अनुकूलन आराखड्यांना संबधित महसूल गावाच्या आराखड्यामध्ये एकत्र करून संबधित गावांच्या ग्रामपंचायतीतील ग्राम कृषि विकास समितीच्या शिफारशीने तांत्रिक आणि प्रशासकीय मान्यतेसाठी तालुका कृषी अधिकारी कार्यालयामार्फत उपविभागीय कृषी अधिकारी कार्यालयाकडे पाठविण्यात यावेत.

८. पेसा ग्रामपंचायातीकारिता महिला ग्रामसभा मोबिलायझरची नियुक्ती करण्यात आलेली आहे. पेसा गावे असलेल्या ग्रामपंचायतीमध्ये स्थापन करण्यात आलेल्या ग्राम कृषि विकास समितीकरिता सदर ग्रामसभा मोबिलायझर यांनी निमंत्रित व्यक्ती म्हणून उपस्थित राहण्याबाबत सूचना द्याव्यात.

९. ग्रामविकास विभागामार्फत राज्य पेसा कक्ष अंतर्गतजिल्हा आणि तालुका स्तरावर कार्यरत पेसा व्यवस्थापक आणि पेसा प्रशिक्षक यांनाही सूक्ष्म नियोजन प्रक्रियेमध्ये सामावून घ्यावे

१०. पेसा गावांमध्ये राबवावयाच्या बाबी , त्यांचे आर्थिक मापदंड आणि अर्थसहाय्याचे प्रमाण हे प्रकल्पाच्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार राहतील.

वरीलप्रमाणे सूचनांचे अनुपालन करून पेस गावांचे हवामान अनुकूलन आराखडे तयार करण्यात यावेत.

Parimal 7/2/25

प्रकल्प संचालक
नानाजी देशमुख कृषि संजीवनी प्रकल्प, मुंबई

प्रत माहितीस्तव,

१. प्रधान सचिव , ग्राम विकास विभाग , मंत्रालय , मुंबई
२. आयुक्त, कृषी, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

प्रत कार्यवाहीस्तव

१. संचालक, राज्य पेसा कक्ष, पुणे
२. प्रकल्प संचालक , राष्ट्रीय ग्रामस्वराज्य अभियान, पुणे
३. जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी (नाशिक, जळगाव, नांदेड, अमरावती, यवतमाळ, चंद्रपूर व गडचिरोली)
४. प्रकल्प संचालक (आत्मा), नाशिक, जळगाव, नांदेड, अमरावती, यवतमाळ, चंद्रपूर व गडचिरोली
५. उपविभागीय कृषि अधिकारी, नाशिक, जळगाव, नांदेड, अमरावती, यवतमाळ, चंद्रपूर व गडचिरोली मधील सर्व उपविभाग

परिशिष्ठ - "अ"

महसूली गावे/ पेसा गावे मध्ये राबविण्याची सूक्ष्मनियोजनाची कार्यपद्धती

जिल्हा- नाशिक, तालूका- इगतपुरी मधील अनुसूचित क्षेत्रातील ग्रामपंचायतीमध्ये सूक्ष्मनियोजन विषयक राबवावयाच्या कार्यपद्धतीबाबत उदाहरण

अ क्र	ग्रामपंचायत	महसूल गाव	नियम ४ प्रमाणे घोषित पेसा गाव	स्वयंसेवक निवड	सूक्ष्मनियोजन प्रक्रिया संदर्भात करावयाची कार्यवाही	गावस्तरीय हवामान अनुकूलन आराखड्यांना मंजूरी	गावस्तरीय हवामान अनुकूलन आराखड्यांची अंमलबजावणी
१	खेड (१८३०१५)	खेड (५५११२६)	--	खेड गावातील ४ स्वयंसेवक	स्वतंत्र प्रक्रिया	खेड ग्रामसभा	ग्राम कृषि बिकास समिती, खेड
		परदेशीवाडी (५५११२४)	--	परदेशीवाडी गावातील ४ स्वयंसेवक	स्वतंत्र प्रक्रिया	खेड ग्रामसभा	ग्राम कृषि विकास समिती, खेड
		कानडवाडी (५५११२५)	--	कानडवाडी गावातील ४ स्वयंसेवक	स्वतंत्र प्रक्रिया	खेड ग्रामसभा	ग्राम कृषि विकास समिती, खेड
		--	देवाची वाडी	देवाची वाडी गावातील ४ स्वयंसेवक	स्वतंत्र प्रक्रिया	देवाची वाडी ग्रामसभा	ग्राम कृषि विकास समिती, खेड
		--	माळवाडी	माळवाडी गावातील ४ स्वयंसेवक	स्वतंत्र प्रक्रिया	माळवाडी ग्रामसभा	ग्राम कृषि विकास समिती, खेड
२	सोनोशी (१८३०५३)	सोनोशी (५५११३४)	महसूल गाव	सोनोशी गावातील ४ स्वयंसेवक	स्वतंत्र प्रक्रिया	सोनोशी ग्रामसभा	ग्राम कृषि विकास समिती, सोनोशी

विभागीय आयुक्त यांचे कार्यालय, अमरावती

कॅम्प रोड, कॅम्प, अमरावती - ४४४ ६०२

दूरध्वनी [illegible] फॅक्स [illegible]

ई-मेल [illegible] वेबसाईट [illegible]

क्र. [illegible] रेटवाखेडा गाव घोषित करणे [illegible] दि. [illegible] जानेवारी, २०१८

महाराष्ट्र ग्रामपंचायती संबंधीचे उपबंध (अनुसूचित क्षेत्रावर विस्तारीत करण्याबाबत) नियम २०१४ अंतर्गत नियम ४ अन्वये गाव जाहीर करणेबाबतची अधिसूचना

ज्याअर्थी, क्रमांक **महाराष्ट्र शासन, ग्राम विकास विभाग, शासन निर्णय क्रमांक व्हीपीएम २०१४/प्र.क्र.१३४/पंरा-४, दि. ०१ डिसेंबर २०१५** महाराष्ट्र ग्रामपंचायती संबंधीचे उपबंध (अनुसूचित क्षेत्रावर विस्तारीत करण्याबाबत) नियम २०१४ च्या नियम ४ अंतर्गत प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांचा वापर करून पाडा / पाड्यांचा समूह, वस्ती / वस्त्यांचा समूह, वाडी / वाड्यांचा समूह गाव म्हणून विनिर्दिष्ट करण्यात येते,

आणि ज्याअर्थी, **रायपूर** ग्रामपंचायतीतील **रेटवाखेडा** [illegible] महाराष्ट्र ग्रामपंचायती संबंधीचे उपबंध (अनुसूचित क्षेत्रावर विस्तारीत करण्याबाबत), नियम, २०१४ च्या नियम ४ प्रमाणे दिनांक **१६.०८.२०१६** रोजी गाव जाहीर करण्यासंदर्भात [illegible] आहे.

आणि ज्याअर्थी, उपविभागीय अधिकारी यांनी यासंदर्भात दिनांक **[illegible]** **(दि.१५.११.२०१६)** रोजी **रायपूर** ग्रामपंचायतीत [illegible] **रेटवाखेडा** [illegible] मतदार व स्थानिक अधिकाऱ्यांच्या उपस्थितीत चौकशी केली आहे.

आणि ज्याअर्थी, जिल्हाधिकारी यांनी चौकशी अंती संबंधित **रेटवाखेडा** [illegible] घोषित करण्याची शिफारस केलेली आहे.

आणि त्याअर्थी, मी पीयूष सिंह, विभागीय आयुक्त, अमरावती [illegible] नियम ४ अन्वये प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांचा वापर करून **रेटवाखेडा** [illegible] नियम ४ अंतर्गत गाव घोषित करीत आहे.

सदर गावांच्या [illegible] हद्दीचे तपशील [illegible] [illegible] पारंपारीक हद्द खालीलप्रमाणे आहे.

अ. क्र.	हद्दीचा तपशील	समूह नंबर / कम्पार्टमेंट नंबर	इतर सूचना (आवश्यक असल्यास)
१	२	३	४
	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	--	--	--

पृ. [illegible] २

उक्त गाव जाहिर केल्यानंतर जाहीर केलेल्या गावाचे क्षेत्र वगळून उरलेले क्षेत्र मूळ गाव म्हणून ओळखले जाईल. या गावासाठी पेसा अधिनियमातील तरतुदी व नियमातील तरतुदी लागू राहतील.

सही/-